

Cyfathrebu'r Cynulliad – Allgymorth Y Pwyllgor Plant, Pobl Ifanc ac Addysg

Ymchwiliad i Waith Athrawon Cyflenwi Crynodeb Holiadur

Cefndir

Mae Tîm Cyfathrebu Cynulliad Cenedlaethol Cymru yn gweithio gyda phwyllgorau'r Cynulliad i gynnwys pobl Cymru yng ngwaith y Cynulliad. Rydyn ni'n gwneud hyn drwy greu cysylltiadau uniongyrchol rhwng y materion sy'n bwysig i bobl a gwaith y pwyllgorau, a thrwy ddarparu cyfleoedd wedi'u teilwra i bobl allu dweud eu dweud.

Mae'r ddogfen hon yn rhoi crynodeb o'r ymatebion a gafwyd i'r arolwg ymchwiliad i Waith Athrawon Cyflenwi, a gynhaliwyd gan y tîm Allgymorth.

Methodoleg

Gofynnwyd i'r rhai a gymerodd ran ateb ystod o gwestiynau a oedd yn ymwneud â defnydd athrawon cyflenwi a pa effaith a gaiff ar ddisgyblion. Hefyd, gofynnwyd i'r rhai a gymerodd ran eu barn ynghylch pa mor aml mae athrawon cyflenwi yn dysgu gwersi, pa fath o bethau sy'n cael ei addysgu yn ystod y gwersi hynny a sut y maent yn wahanol i wersi gyda athro arferol.

Lluniwyd dau arolwg â'r bwriad o dargedu plant a phobl ifanc oedran ysgol, ac rhieni a gofalwyr plant oedran ysgol.

Codi Ymwybyddiaeth

Bu staff y Cynulliad yn hyrwyddo'r arolwg ymysg grwpiau perthnasol a oedd yn ymweld â'r Senedd, ac ar ymweliadau addysg, ac ar nifer o wefannau cyfryngau cymdeithasol. Defnyddiwyd Twitter a hysbysebion wedi'u dargedu ar Facebook i helpu codi ymwybyddiaeth o'r holiaduron.

Ystadegau Allweddol

1486 Cyfanswm nifer yr ymatebion i'r arolwg

929 Cyfanswm nifer yr ymatebion i'r arolwg gan plant a pobl ifanc

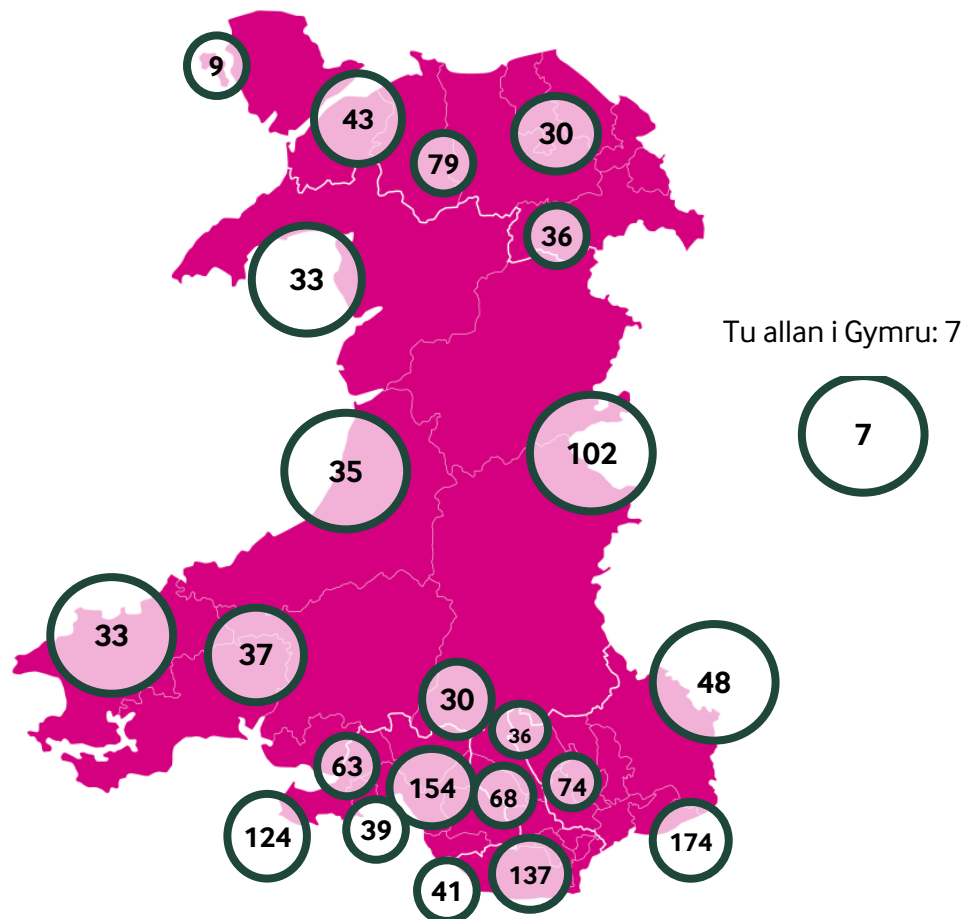
557 Cyfanswm nifer yr ymatebion i'r arolwg gan rhieni a gofalwyr

Crynodeb Daeryddol o'r Ymatebion

Crynodeb awdurdodau lleol

Cyfanswm nifer yr ymatebion: 1,432

Blaenau Gwent: 36
Pen-y-bont ar Ogwr: 39
Caerffili: 68
Caerdydd: 137
Sir Gaerfyrddin: 37
Ceredigion: 35
Conwy: 43
Sir Ddinbych: 79
Sir y Fflint: 30
Gwynedd: 33
Ynys Môn: 9
Merthyr Tudful: 30
Sir Fynwy: 48
Castell-nedd Port Talbot: 63
Casnewydd: 174
Sir Benfro: 33
Powys: 102
Rhondda Cynon Taf: 154
Abertawe: 124
Torfaen: 74
Bro Morgannwg: 41
Wrecsam: 36

Cyfathrebu'r Cynulliad

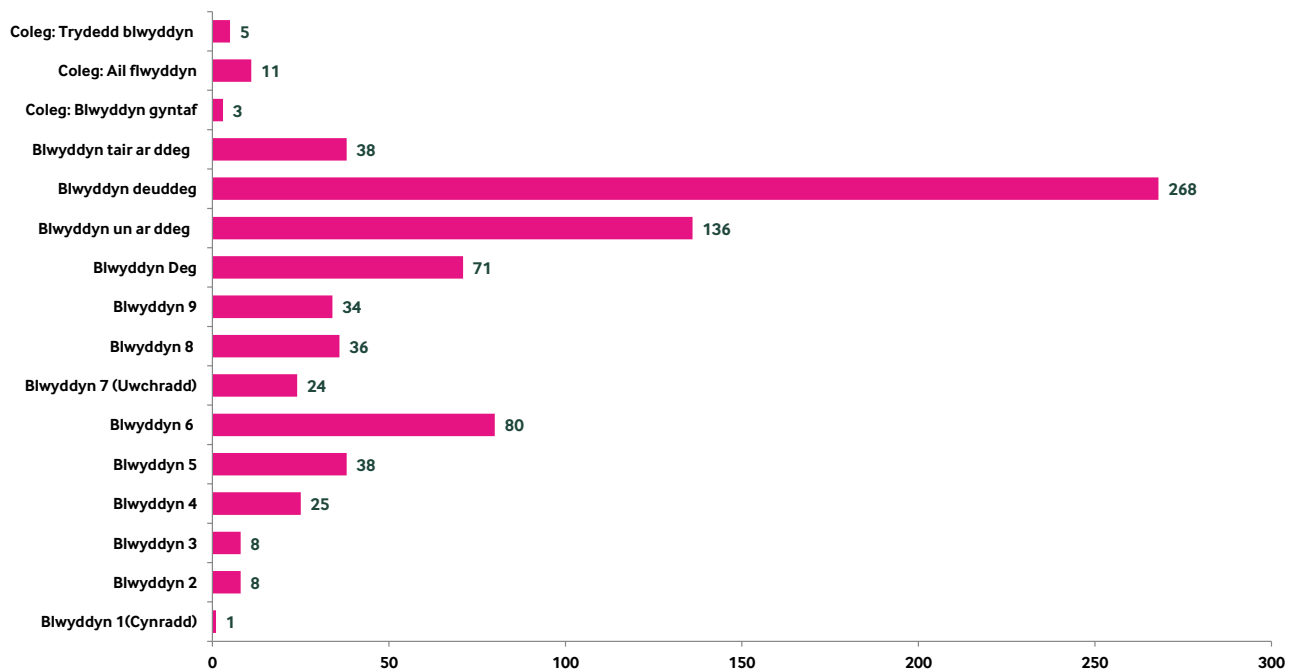
Assembly Communications

Crynodeb o'r Ymatebion – Plant a Pobl Ifanc

Cwestiwn un: Ym mha flwyddyn ysgol wyt ti?

Cyfanswm nifer yr ymatebion:

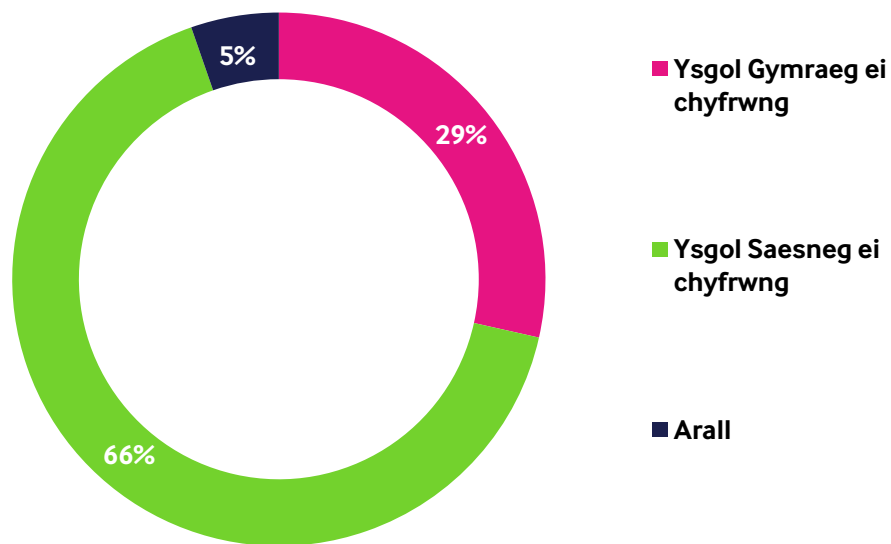
Blwyddyn 1 (Cynradd): 1	Blwyddyn 2: 8	Blwyddyn 3: 8	Blwyddyn 4: 25
Blwyddyn 5: 38	Blwyddyn 6: 80	Blwyddyn 7 (Uwchradd): 24	Blwyddyn 8: 36
Blwyddyn 9: 34	Blwyddyn Deg: 71	Blwyddyn un ar ddeg: 136	Blwyddyn deuddeg: 268
Blwyddyn tair ar ddeg: 38	Coleg: Blwyddyn gyntaf: 3	Coleg: Ail flwyddyn: 11	Coleg: Trydedd blwyddyn: 5

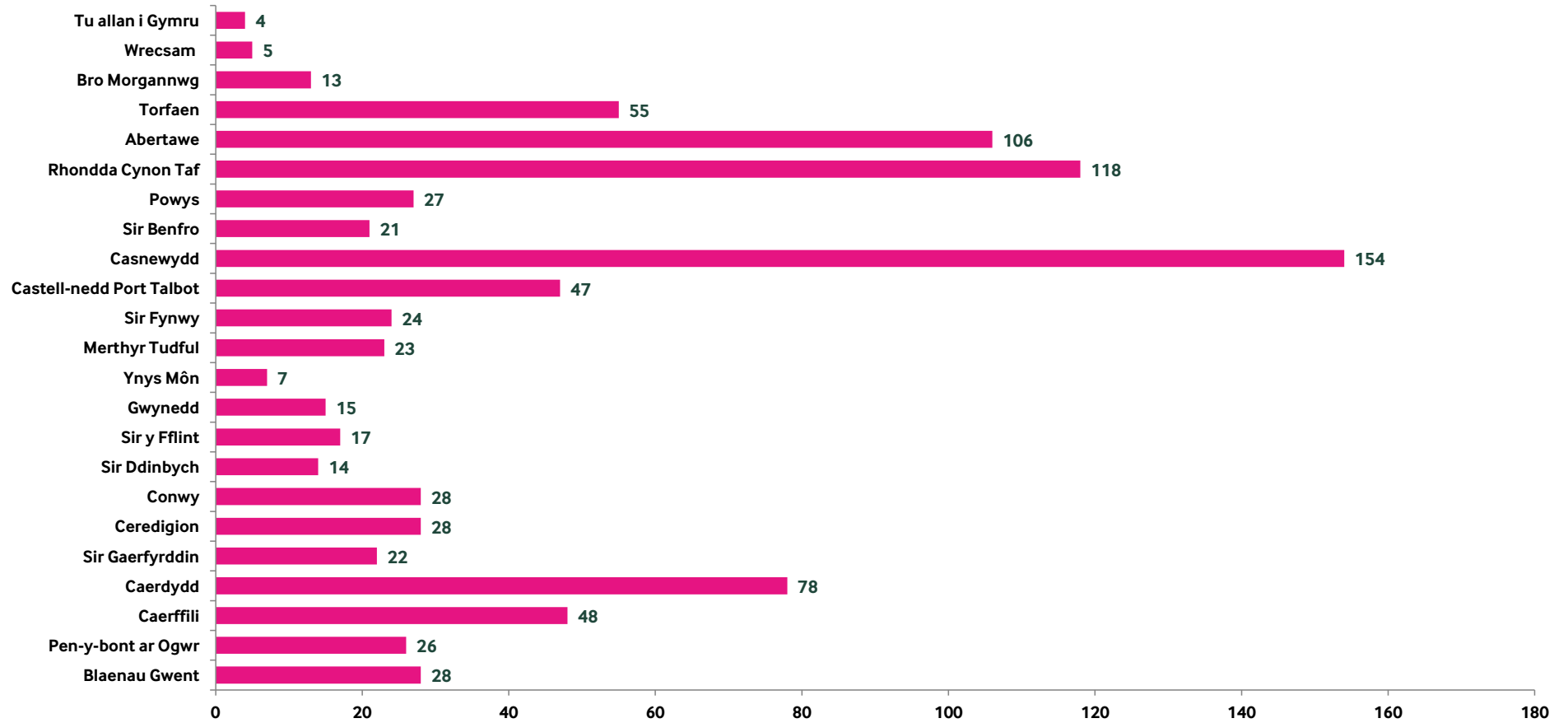
Cwestiwn dau: Wyt ti'n ddisgybl mewn ysgol Gymraeg ei chyfrwng, ysgol Saesneg ei chyfrwng neu arall?

Cyfanswm nifer yr ymatebion: 919

- Ysgol Gymraeg ei chyfrwng: **29% (262)**
- Ysgol Saesneg ei chyfrwng: **66.1% (608)**
- Arall: **5.3% (49)**

Cwestiwn tri: Ble wyt ti'n byw?

Cyfanswm nifer yr ymatebion: 908

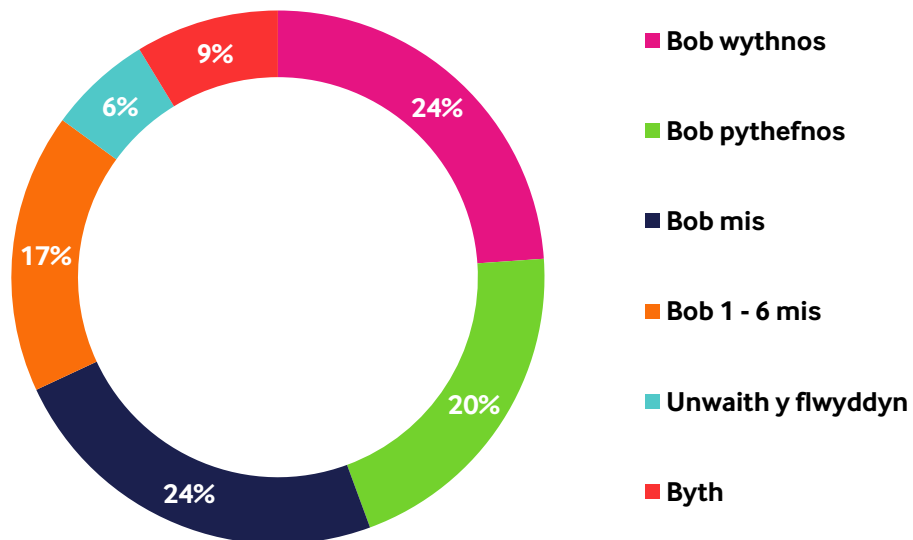
Cyfathrebu'r Cynulliad

Assembly Communications

Cwestiwn pedwar: Pa mor aml wyt ti'n cael dy ddysgu gan athro cyflenwi?

Cyfanswm nifer yr ymatebion:908

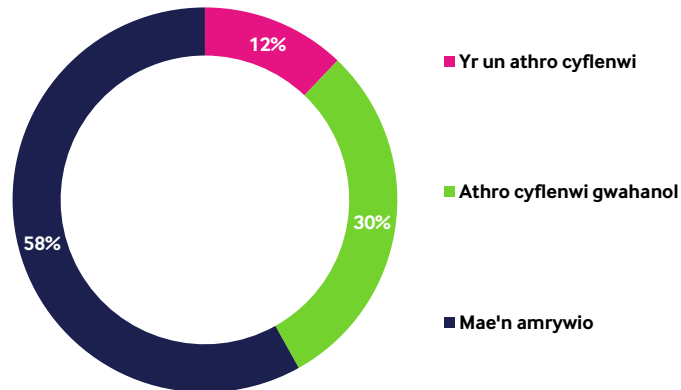
- Bob wythnos: **23.8% (217)**
- Bob pythefnos: **20.4% (186)**
- Bob mis: **23.6% (215)**
- Bob 1 – 6 mis: **16.9% (154)**
- Unwaith y flwyddyn: **6.2% (57)**
- Byth: **8.7% (79)**

Cwestiwn pump: Os wyt ti'n cael dy ddysgu gan athro cyflenwi weithiau, ai'r un athro cyflenwi yw ef fel arfer neu a yw'n athro cyflenwi gwahanol bob tro?

Cyfanswm nifer yr ymatebion: 900

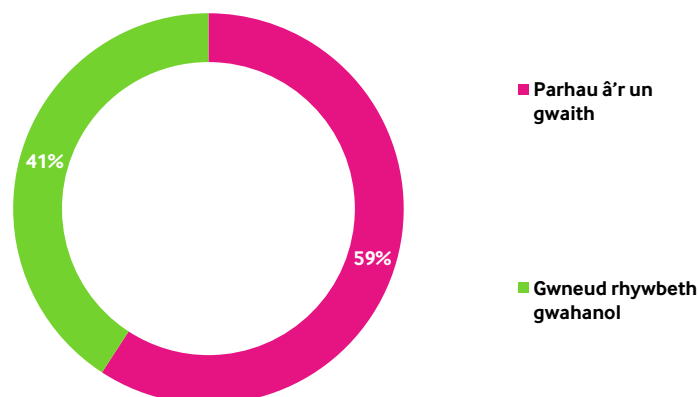
- Yr un athro cyflenwi: **12.1% (109)**
- Athro cyflenwi gwahanol: **29.7% (268)**
- Mae'n amrywio: **58.1% (523)**

Cwestiwn chwech: Pan wyt ti'n cael dy ddysgu gan athro cyflenwi, wyt ti'n parhau â'r un gwaith, neu'n gwneud rhywbeth gwahanol?

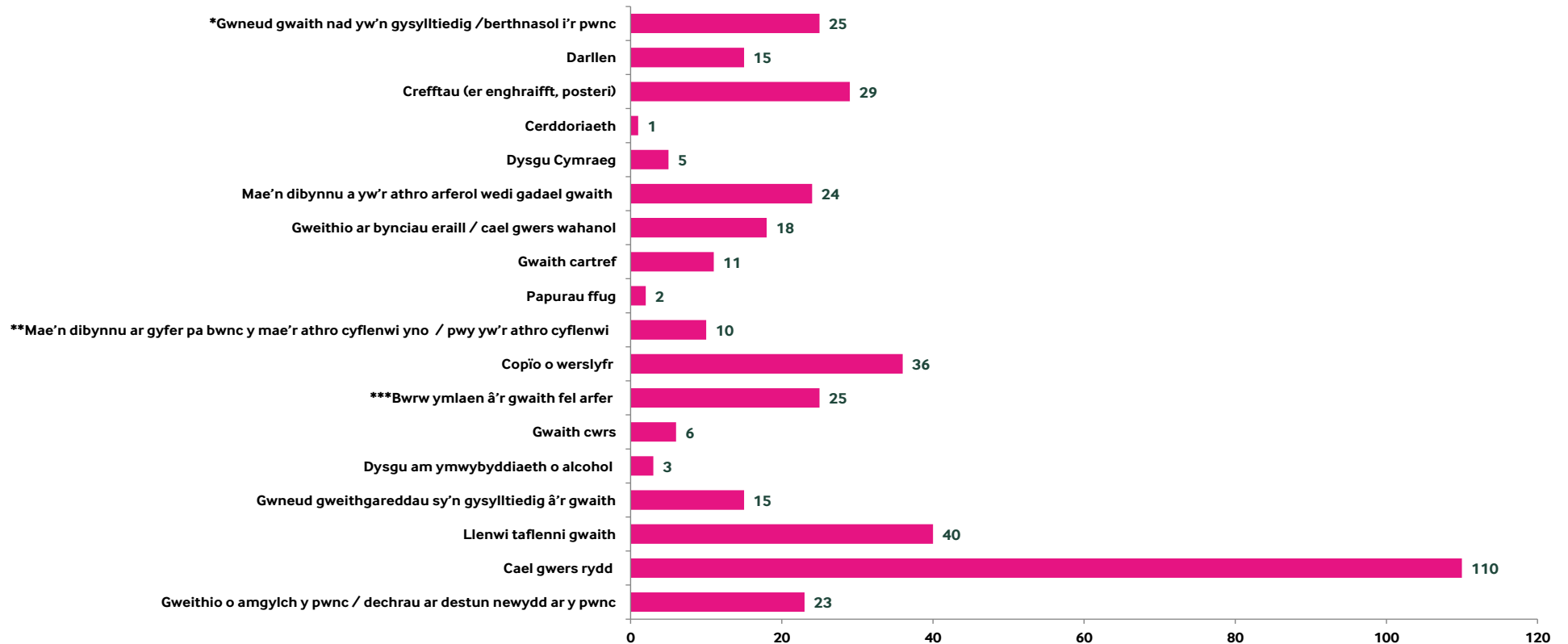
Cyfanswm nifer yr ymatebion: 899

- Parhau â'r un gwaith: **59.1% (532)**
- Gwneud rhywbeth gwahanol: **40.8% (367)**

Cwestiwn saith: Os wyt ti'n gwneud rhywbeth gwahanol, beth wyt ti'n ei wneud?

Cyfanswm nifer yr ymatebion: 398

* Dywedodd 25 ymatebwyr pan fydd yn cael eu haddysgu gan athrawon cyflenwi, eu bod yn cynnal gwaith nad yw'n gysylltiedig neu'n berthnasol i'r pwnc. Gallai hyn olygu gwneud posterï, mynd dros wersi hen, cwblhau posau chwilair a thasgau eraill gwasaid.

** Esboniodd 10 unigolyn bod yr hyn a wnaethant mewn gwrs a gwmpesir gan athro cyflenwi yn dibynnu ar pa bwnc mae'r athro cyflenwi yno. Os yw'r athro cyflenwi yn aelod arall o staff o'r un adran, byddai'r wers yn parhau fel yr arfer. Os yw'r athro cyflenwi yn anghyfarwydd â'r pwnc neu'n dod o adran wahanol o fewn yr ysgol, naill ai ganddynt wers rydd neu wers gwahanol gyfan gwbl.

***Dywedodd 25 ymatebwyr bod pan ymdrinnir â'u gwrsi gan athro cyflenwi, byddent yn bwrw ymlaen â'r gwaith fel arfer. Byddai hyn yn cynnwys cwmpasu gwaith maen nhw wedi'i wneud yn y wers flaenorol ac yn parhau gyda dysgu'r pwnc fel yr arfer.

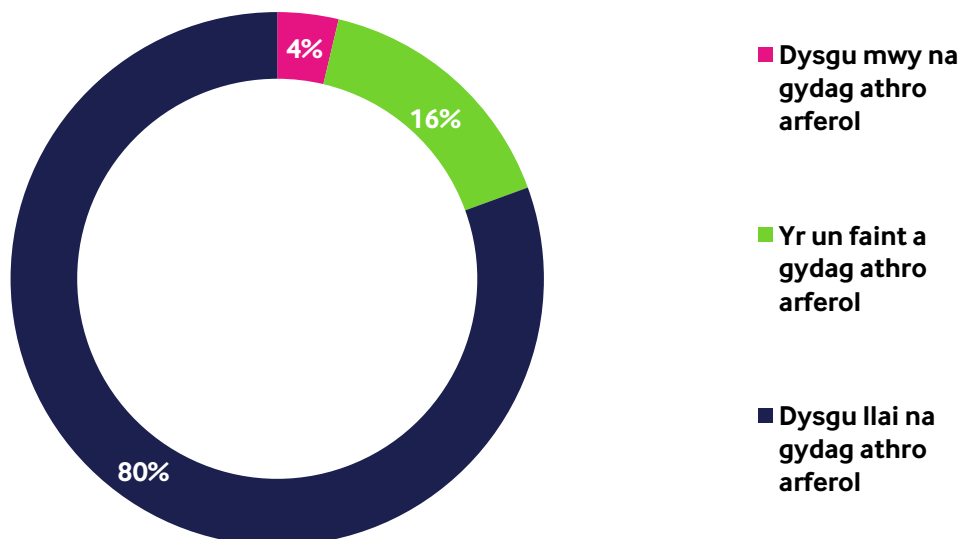
Cyfathrebu'r Cynulliad

Assembly Communications

Cwestiwn wyth: Faint wyt ti'n meddwl dy fod yn ei ddysgu pan fydd athro cyflenwi yn dy ddysgu?

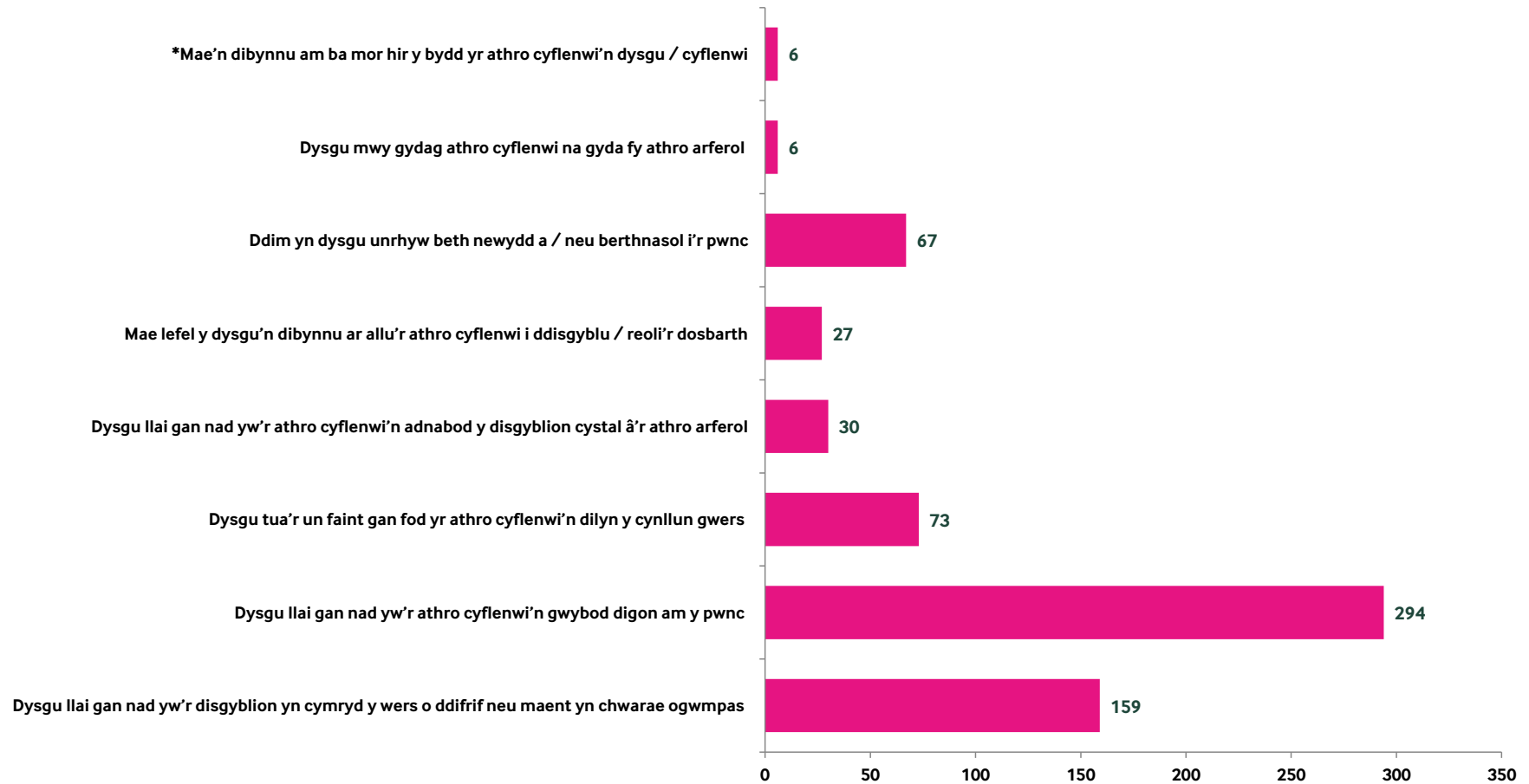
Cyfanswm nifer yr ymatebion: 864

- Dysgu mwy na gydag athro arferol: **3.7% (32)**
- Yr un faint a gydag athro arferol: **15.7% (136)**
- Dysgu llai na gydag athro arferol: **80.5% (696)**

Cwestiwn wyth: sylwadau

Cyfanswm nifer yr ymatebion: 662

**Esboniodd chwe ymatebydd bod faint o ddysgu yn dibynnu ar ba mor hir y bydd yr athro cyflenwi'n dysgu / cyflenwi. Roedd hefyd dibynnu a os oedd absenoldeb yr athro arferol wedi'i gynllunio. Po hiraf y cyflenwad, y mwyaf neu'r un peth roeddent yn teimlo bod wedi dysgu. Roedd hyn hefyd yn berthnasol lle y cynlluniwyd absenoldeb yr athro arferol. Lle'r oedd absenoldeb yr athro arferol heb ei gynllunio dros gyfnod byr o amser, bu gwersi yn ddistrywthyr ac yn aml yn cynnwys tasgau amherthnasol fel croeseiriau, chwileiriau neu gael gwers rydd.*

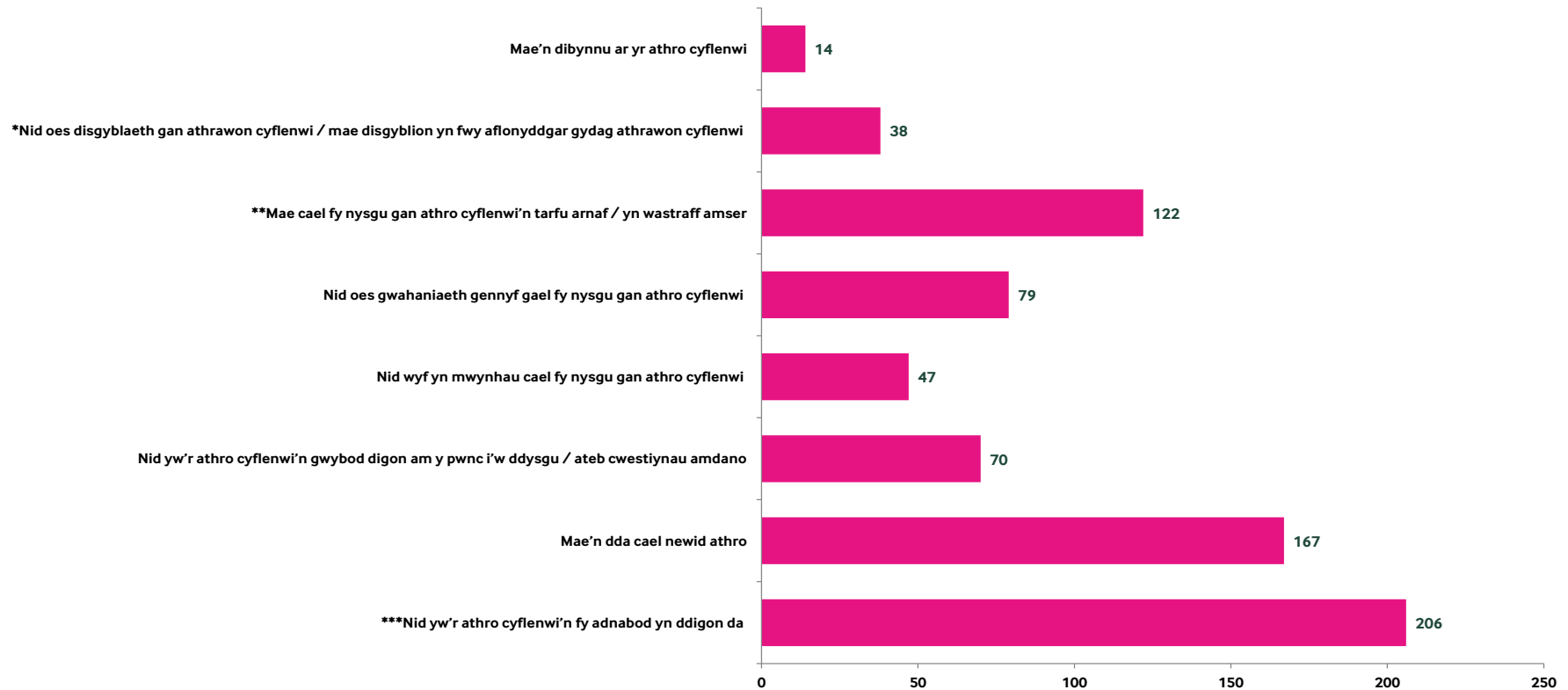

Cyfathrebu'r Cynulliad

Assembly Communications

Cwestiwn naw: Sut wyt ti'n teimlo am gael dy ddysgu gan athro cyflenwi? (Er engrhaifft, wyt ti'n teimlo dy fod yn dysgu rhywbeth gwahanol; mae'n dda cael athro gwahanol neu nid yw'r athro yn dy adnabod ddigon da).

Cyfanswm nifer yr ymatebion: 743

* Eglurodd 38 ymatebwr eu bod nhw ddim yn mwynhau cael eu haddysgu gan athrawon cyflenwi, ar y sail y bydd nifer sylweddol o'u cyd-ddisgyblion hefo diffyg parch i'r athro cyflenwi ac felly'n ymddwyn yn aflonyddgar. Caiff hyn ei waethygu lle nid oes digyblaeth gan athrawon cyflenwi.

** Dywedodd 122 o bobl ifanc bod cael eu haddysgu gan athrawon cyflenwi yn amharu ar eu llif o ddysgu, ac mae'n "gwastraff o amser". Roedd llawer o bobl ifanc yn teimlo bod cael gwers rydd, gwneud posteri neu chwileiriau yn wastraff amser pan allai fod yn canolbwyntio ar barhau'r cynllun gwers.

*** Eglurodd 206 o ymatebwyr nad oeddynt yn hoffi cael eu haddysgu gan athrawon cyflenwi oherwydd nad oeddent yn gwybod nhw neu'r dosbarth yn ddigon da. Nodwyd gwahanol ddulliau addysgu a methu deall anghenion addysgol rhai disgyblion neu eu hanghenion addysgol arbennig fel rhesymau.

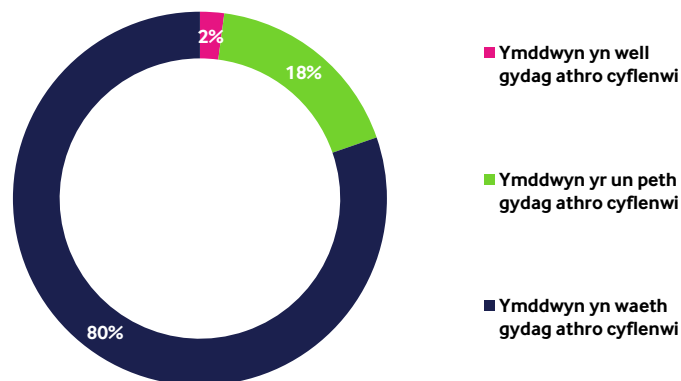
Cyfathrebu'r Cynulliad

Assembly Communications

Cwestiwn 10: Wyt ti'n meddwl bod y disgyblion yn y dosbarth yn ymddwyn yr un peth pan fydd ganddynt athro cyflenwi?

Cyfanswm nifer yr ymatebion: 863

- Ymddwyn yn well gydag athro cyflenwi: **2.0% (18)**
- Ymddwyn yr un peth gydag athro cyflenwi: **17.6% (152)**
- Ymddwyn yn waeth gydag athro cyflenwi: **80.3% (693)**

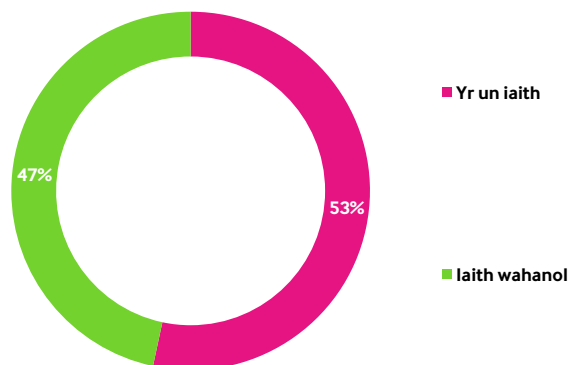

Ar gyfer disgyblion mewn ysgolion Cymraeg ey cyfrwng -

Cwestiwn 11: Pan fydd athro cyflenwi yn dy ddysgu, a yw'n dy ddygu yn yr un iaith ag yr wyt ti'n arfer cael dy ddysgu yn y wers honno?

Cyfanswm nifer yr ymatebion: 238

- Yr un iaith: **53.3% (127)**
- Iaith wahanol: **46.6% (111)**

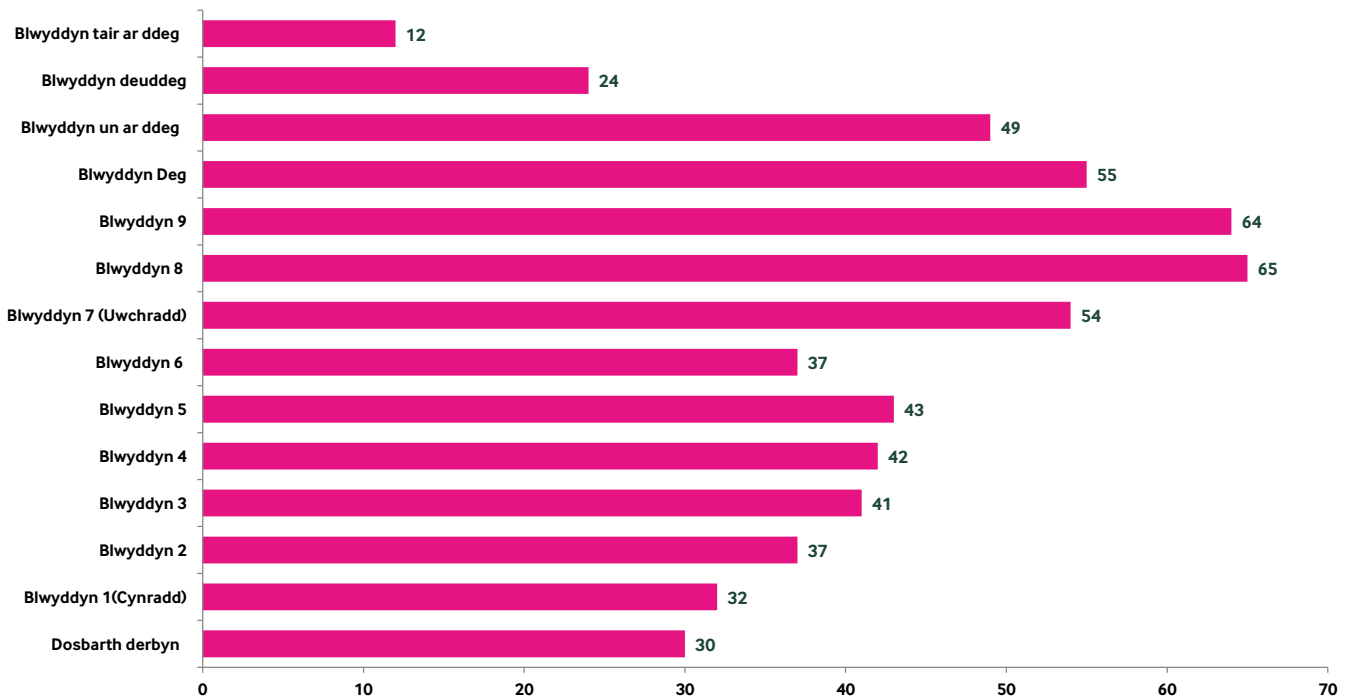

Crynodeb o'r Ymatebion – Rhieni a Gofalwyr

Cwestiwn un: Ym mha flwyddyn ysgol y mae eich plenty/plant?

Cyfanswm nifer yr ymatebion: 585

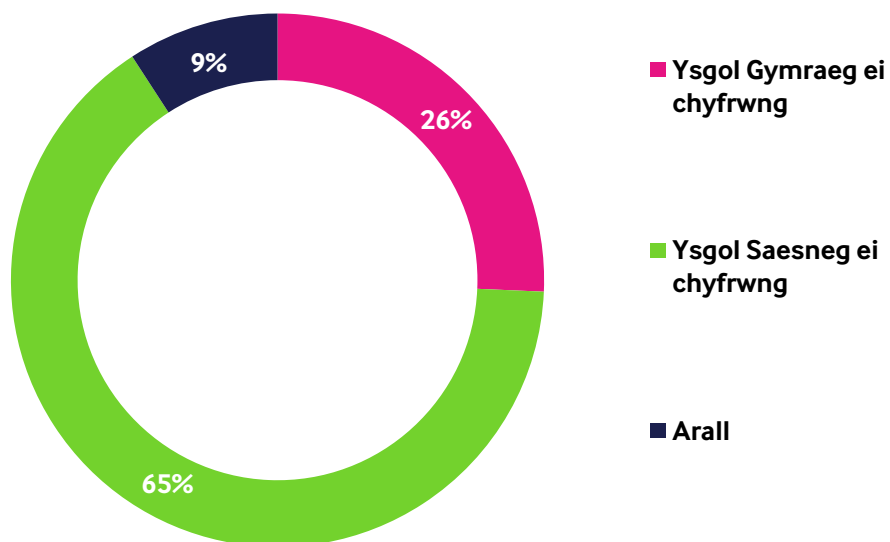
Dosbarth derbyn: 30	Blwyddyn 1 (Cynradd): 32	Blwyddyn 2: 37	Blwyddyn 3: 41	Blwyddyn 4: 42
Blwyddyn 5: 43	Blwyddyn 6: 37	Blwyddyn 7 (Uwchradd): 54	Blwyddyn 8: 65	Blwyddyn 9: 64
Blwyddyn Deg: 55	Blwyddyn un ar ddeg: 49	Blwyddyn deuddeg: 24	Blwyddyn tair ar ddeg: 12	

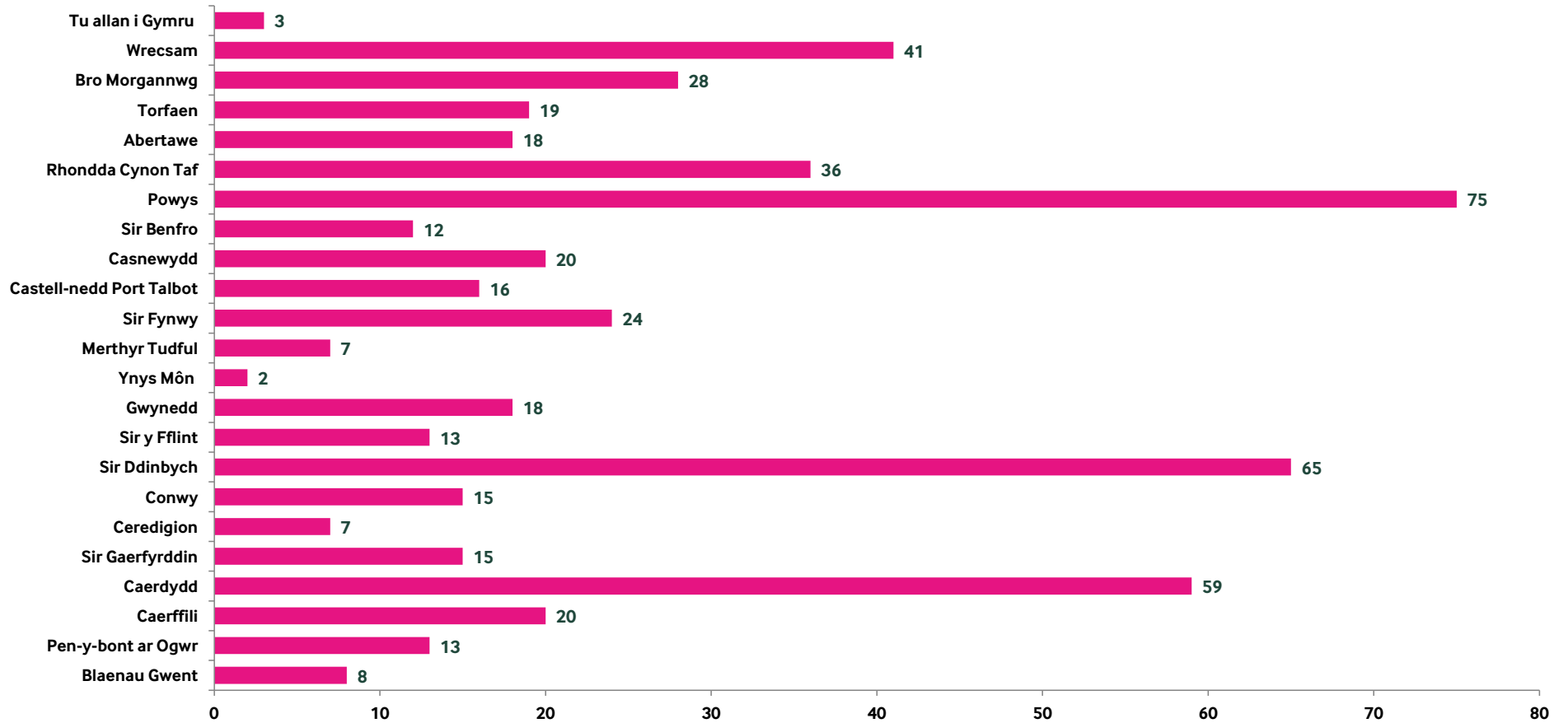
Cwestiwn dau: A ydynt yn mynychu ysgol gymraeg ei chyfrwng, ysgol Saesneg ei chyfrwng neu arall?

Cyfanswm nifer yr ymatebion: 545

- Ysgol Gymraeg ei chyfrwng: **25.6% (140)**
- Ysgol Saesneg ei chyfrwng: **65.1% (355)**
- Arall: **9.1% (50)**

Cwestiwn tri: Yn ardal pa awdurdod lleol yr ydych chi'n byw?

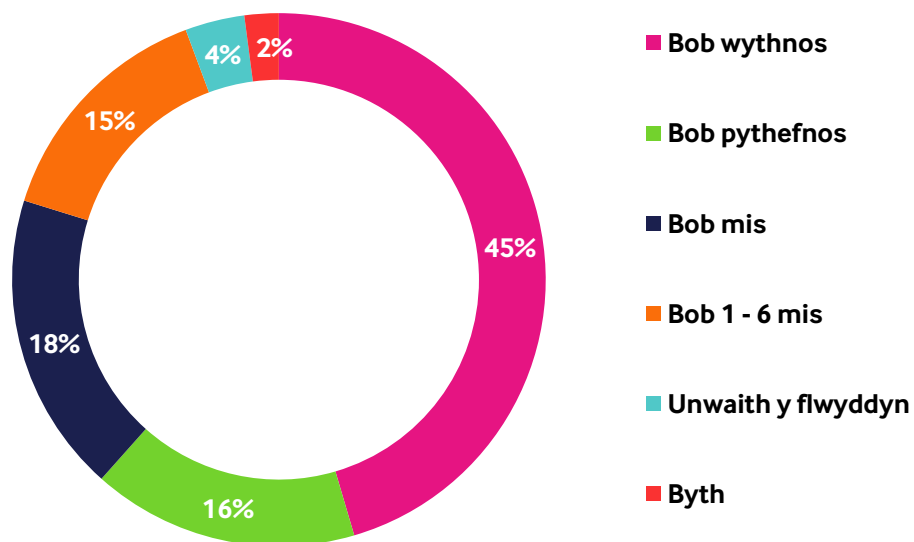
Cyfanswm nifer yr ymatebion: 544

Cwestiwn pedwar: Pa mor aml y cant eu dysgu gan athro cyflenwi?

Cyfanswm nifer yr ymatebion: 434

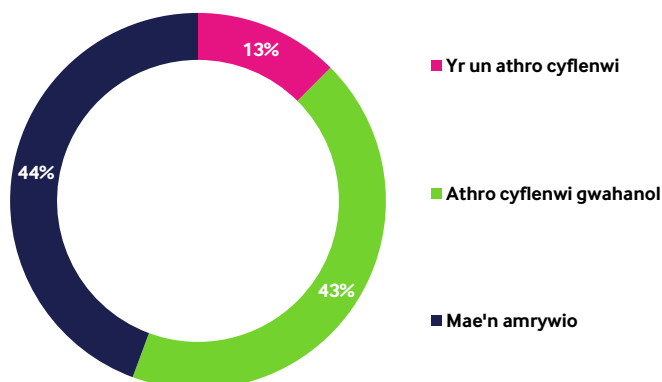
- Bob wythnos: **45.3% (197)**
- Bob pythefnos: **16.1%(70)**
- Bob mis: **18.2% (79)**
- Bob 1 – 6 mis: **14.5% (63)**
- Unwaith y flwyddyn: **3.68% (16)**
- Byth: **2.0% (9)**

Cwestiwn pump: Os ydynt yn cael eu dysgu gan athro cyflenwi weithiau, ai'r un athro cyflenwi yw ef fel arfer neu a yw'n athro cyflenwi gwahanol bob tro?

Cyfanswm nifer yr ymatebion: 433

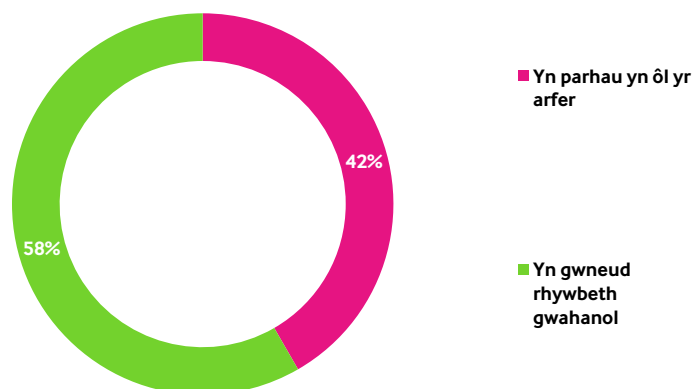
- Yr un athro cyflenwi: **13.0% (54)**
- Athro cyflenwi gwahanol: **43.1% (187)**
- Mae'n amrywio: **44.3% (192)**

Cwestiwn chwech: Pan gânt eu dysgu gan athro cyflenwi, yw'r gwaith a wnânt yn y dosbarth yn parhau yn ôl yr arfer, neu a yw'n rhywbeth gwahanol?

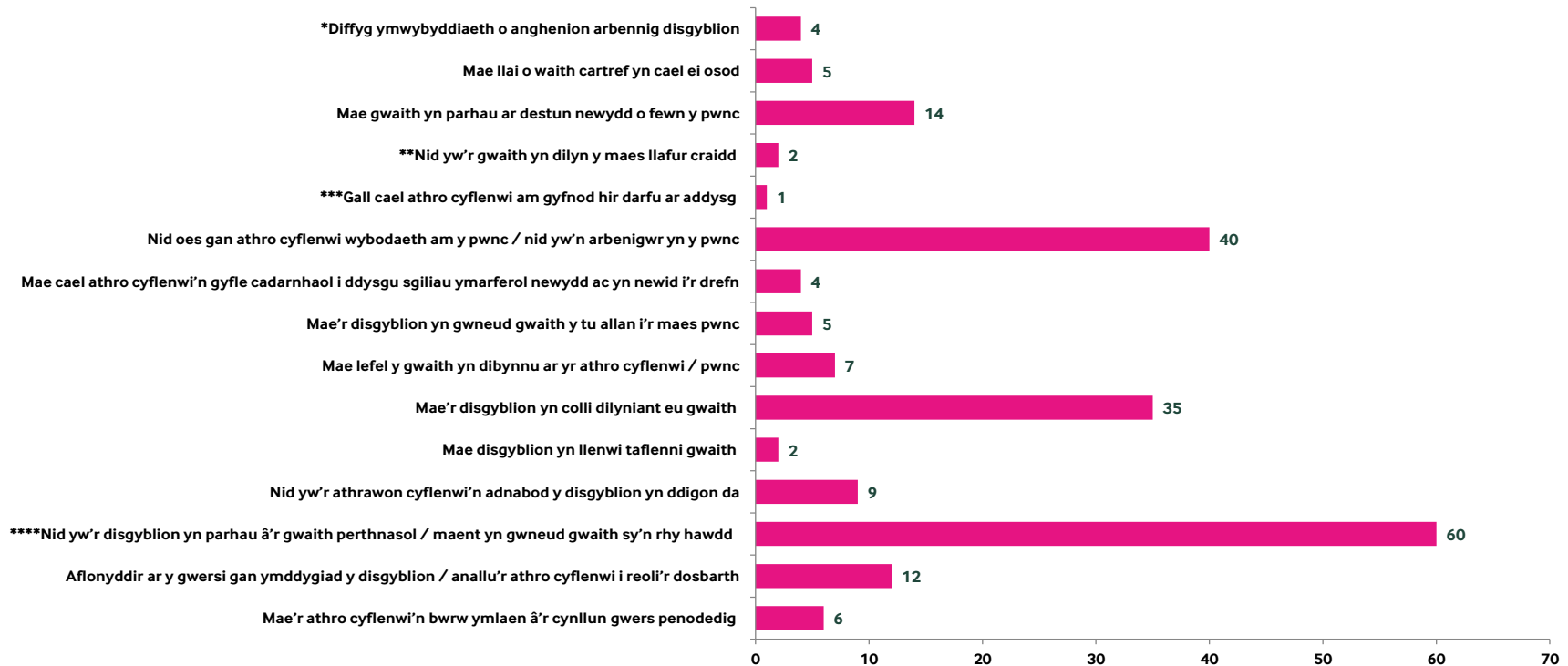
Cyfanswm nifer yr ymatebion: 420

- Yn parhau yn ôl yr arfer: **41.6% (175)**
- Yn gwneud rhywbeth gwahanol: **58.3% (245)**

Cwestiwn saith: Os ydynt yn gwneud rhywbeth gwahanol, oes gennych unrhyw sylwadau ar hyn? (Er enghraifft, a ydynt yn gweithio y tu allan i'r maes pwnc arferol).

Cyfanswm nifer yr ymatebion: 206

* Eglurodd pedwar rhiant a gofalwr bod y gwaith gwahanol mae eu plentyn/plant yn cynnal yn taseilio eu gallu deallusol, neu yn methu â chydabod anghenion addysgol arbennig eu plentyn/plant.

** Nododd dau ymatebydd bod y gwaith gwahanol ddim yn dilyn y maes llafur craidd. Hynny yw, nad yw eu plentyn/plant yn dilyn is bynciau perthnasol i baratoi tuag at arholiadau.

***Teimlai un rhiant/gofalwr fod athro cyflenwi tymor hir yn darfu ar addysg, yn enwedig pan nad yw'r athro cyflenwi hefo unrhyw arbenigedd yn y maes pwnc. Unwaith eto, gall hyn gael effaith andwyol ar botensial disgybl rhag cael marc da mewn arholiad.

****Dyweddodd 60 o ymatebwyr bod y gwaith gwahanol mae eu plentyn/plant yn cynnal yn amherthnasol i'r gwaith pwnc, ac yn aml yn gwneud gwaith sy'n rhy hawdd. Er enghraifft, mynd dros hen gynlluniau gwersi, chwileiriau/croeseiriau neu gael gwersi rhydd.

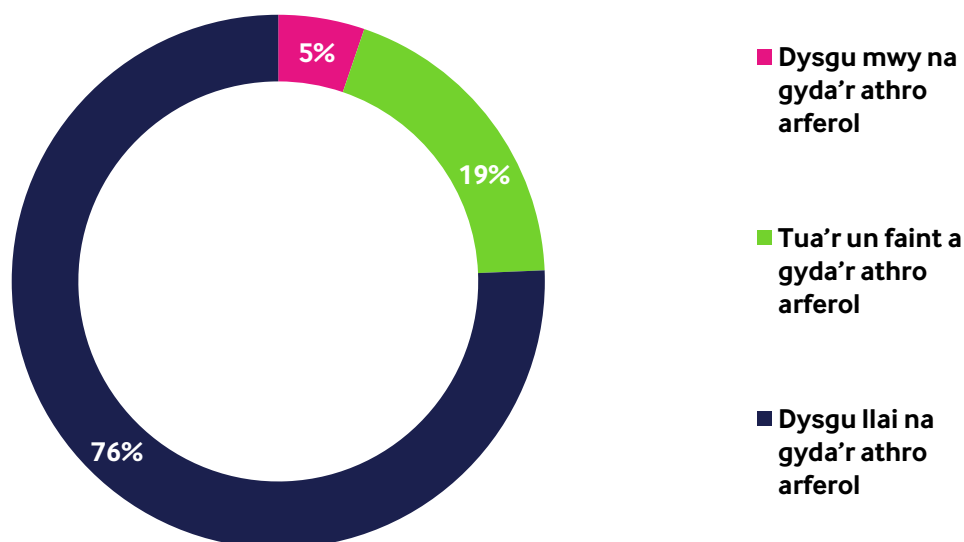
Cyfathrebu'r Cynulliad

Assembly Communications

Cwestiwn wyth: Yn seiliedig ar adborth gan eich plentyn / plant, beth ydych chi'n ei feddwl am faint o ddysgu sy'n digwydd mewn gwerau a ddysgir gan athro cyflenwi? Eglurwch eich ateb os gwelwch yn dda.

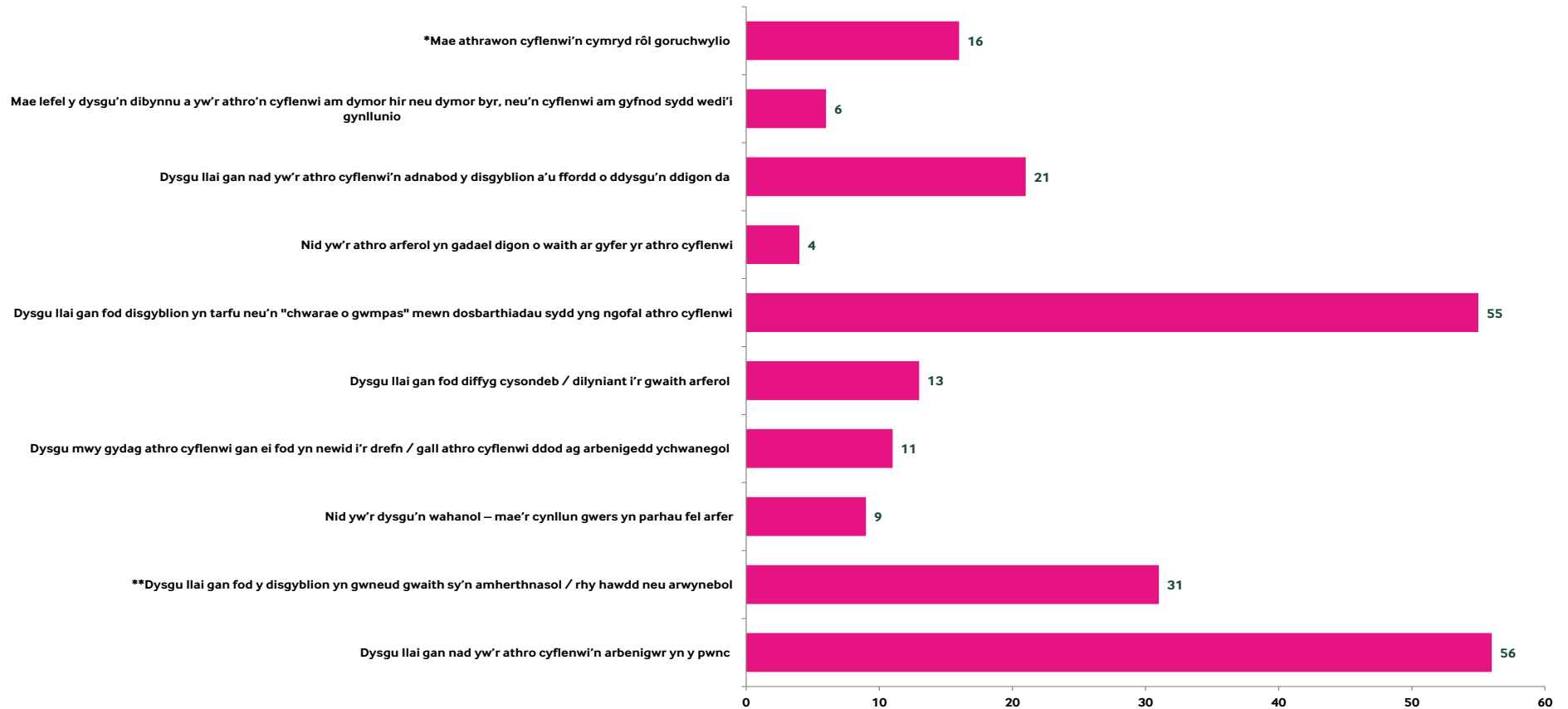
Cyfanswm nifer yr ymatebion: 382

- Dysgu mwy na gyda'r athro arferol: **5.2% (20)**
- Tua'r un faint a gyda'r athro arferol: **19.1% (73)**
- Dysgu llai na gyda'r athro arferol: **75.6% (289)**

Cwestiwn wyth: sylwadau

Cyfanswm nifer yr ymatebion: 222

* Eglurodd 16 rhiant a gofalwr, yn seiliedig ar adborth gan eu plentyn/plant, eu bod nhw'n dysgu llai nag gyda'u hathro arferol oherwydd bod athrawon cyflenwi yn chwarae rôl oruchwylio yn y dosbarth, yn hytrach nag addysgu disgyblion rhywbeth newydd neu barhau â'r cynllun gwers.

** Dadleuodd 31 o'r ymatebwyr bod eu plentyn/plant yn dysgu llai nag gyda'u hathro arferol gan fod y gwaith a roddwyd gan athrawon cyflenwi rhy hawdd, neu arwynebol i'r pwnc. Mae llawer yn cael tasgau byr sydd ddim yn heriol a gall cwblhau'n gyflym, neu rhoddir gwers rydd yn gyfan gwbl i siarad / gwblhau croeseiriau a phosau.

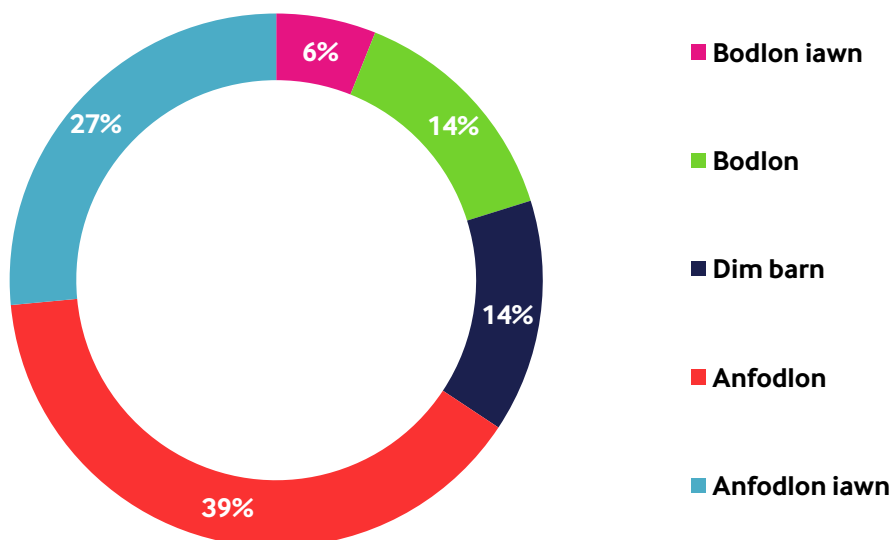
Cyfathrebu'r Cynulliad

Assembly Communications

Cwestiwn naw: Yn seiliedig ar adborth gan eich plenty / plant, pa mor fodlon neu anfodlon ydych chi â'u gwersi pan gânt eu dysgu gan athro cyflenwi?

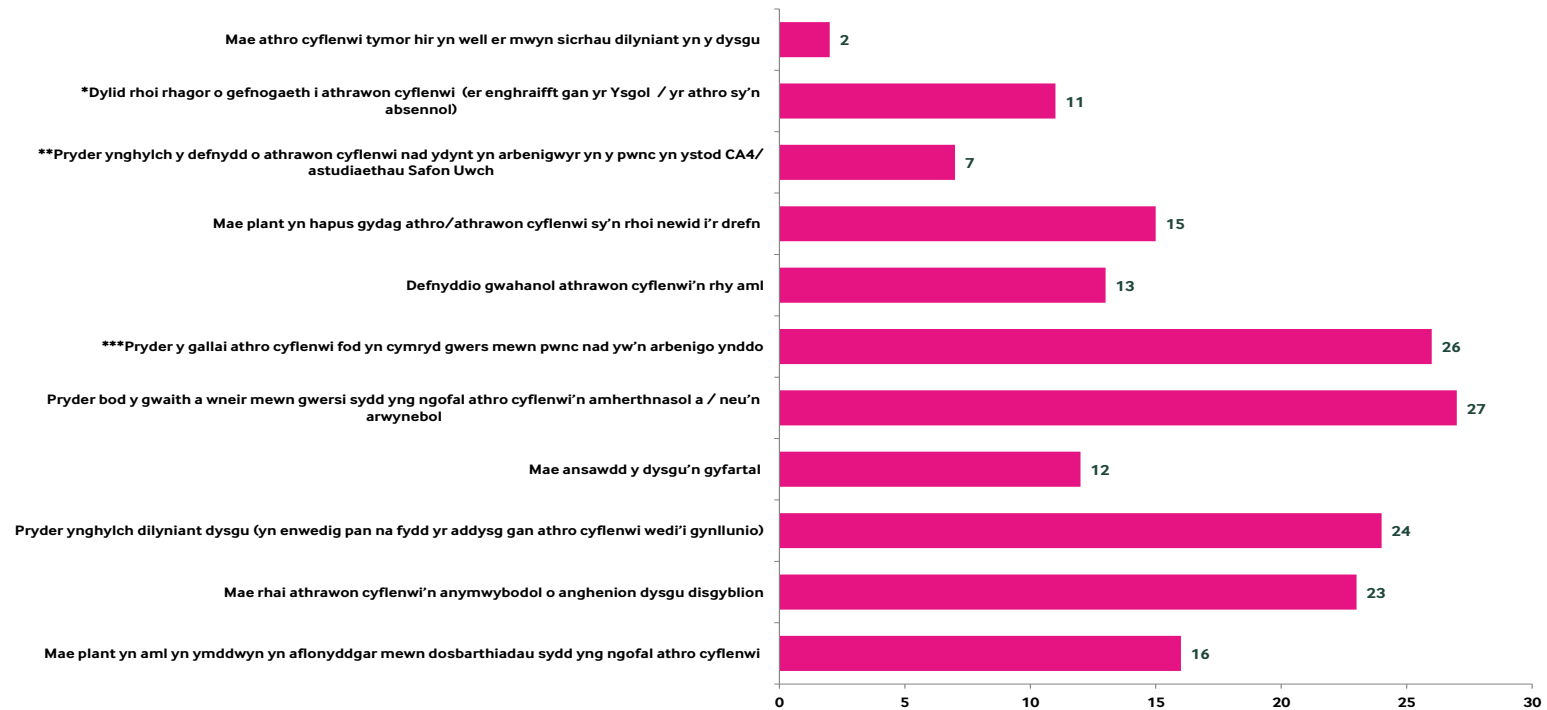
Cyfanswm nifer yr ymatebion: 381

- Bodlon iawn: **6.0% (23)**
- Bodlon: **14.0% (55)**
- Dim barn: **14.0% (55)**
- Anfodlon: **38.8% (148)**
- Anfodlon iawn: **27.2% (100)**

Cwestiwn naw: sylwadau

Cyfanswm nifer yr ymatebion: 176

**Eglurodd 11 rhieni a gofawyr eu pryder bod athrawon cyflenwi ddim yn derbyn digon o gymorth. Hynny yw, nad ydynt yn cael digon o gymorth gan yr Ysgol neu gan yr athro sy'n absennol (gan nad yw'n gadael cynllun gwers drylwyr a chynhwysfawr i ddilyn)*

***Mynegodd saith ymatebydd eu pryder nad yw rhai athrawon cyflenwi yn arbenigwyr yn y pwnc yn ystod astudiaethau CA4 sy'n hanfodol ar gyfer eu plentyn/plant. Mae pryder cyffredinol dros y defnydd o athrawon cyflenwi nad ydw'n arbenigo ym mhwc penodol wrth gwers, ond roedd yr ymatebwyr yn poeni mwy am yr effaith o'i defnydd yn ystod y cyfnodau hyn ar ganlyniadau arholiad.*

****Eglurodd 26 rhieni a gofawyr eu pryder dros y defnydd o athrawon cyflenwi ar gyfer y gwersi hynny nad yw'n maes eu harbenigedd. Dywedodd llawer o rieni a gofawyr o blentyn/plant sy'n mynd i ysgolion cyfrwng Saesneg bod eu gwersi Cymraeg (ail iaith) yn cael eu llenwi gan athrawon cyflenwi di-gymraeg o ran iaith. Mynegwyd y pryder hwn hefyd gan rieni a gofawyr plant sy'n mynd i ysgolion cyfrwng Cymraeg, ond cymhwyso'r pryder i holl bynciau (yn hytrach na gwersi Cymraeg yn unig).*

Cyfathrebu'r Cynulliad

Assembly Communications

Ar gyfer disgyblion mewn ysgolion Cymraeg eu cyfrwng -

Cwestiwn 10: Pan fydd athro cyflenwi yn dysgu eich plenty / plant, a yw'n eu dysgu yn yr un iaith ag y maent fel arfer yn cael eu dysgu yn y wers honno?

Cyfanswm nifer yr ymatebion: 89

- Yr un iaith: **91.01% (81)**
- Iaith wahanol: **8.99% (8)**

